

PONTINI I IN.

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 24 czerwca 2010 r.*

W sprawie C-375/08

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunale di Treviso (Włochy), postanowieniem z dnia 6 maja 2008 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 18 sierpnia 2008 r., w postępowaniu karnym przeciwko

Luigi Pontini i in.,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: J.N. Cunha Rodrigues (prezes izby), P. Lindh, A. Rosas, A. Ó Caoimh (sprawozdawca) i A. Arabadjiev, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Jääskinen,
sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

* Język postępowania: włoski.

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 14 stycznia 2010 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Emanuele Rech, Giovanniego Forata oraz Laury Forato przez B. Nascimbenego oraz F. Rossiego dal Pozza, avvocati,
- w imieniu Adeli Adami i innych przez W. Viscardiniego, avvocato,
- w imieniu Iva Colomberotta przez A. Mascotta oraz O. Bigolina, avvocati,
- w imieniu Agrirocca di Rech Emanuele oraz Asolat di Rech Emanuele & C. przez G. Donà, avvocato,
- w imieniu l'Agencia Veneta per i Pagamenti in Agricoltura – AVEPA przez A. dal Ferra oraz A. Cevesa, avvocati,
- w imieniu rządu włoskiego przez I. Bruni, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez M.P. Gentilego, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu greckiego przez A. Vassilopoulou oraz E. Leftheriotou, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez P. Rossiego oraz N. Rasmussena, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni przepisów wspólnotowych odnoszących się do wniosków o przyznanie pomocy w odniesieniu do inwentarza żywego, a w szczególności ? rozporządzenia Rady (WE) nr 1254/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wołowiny i cielęciny (Dz.U. L 160, s. 21 i sprostowania Dz.U. 1999, L 282, s. 16 i Dz.U. 2000, L 263, s. 34).
- 2 Wniosek ten został przedłożony w ramach postępowania karnego toczącego się przeciwko L. Pontiniemu, E. Rechowi, G. Foratowi, D. Bonorze i I. Colomberottiemu oraz L. Forato i A. Adami. Osobom tym postawiono zarzuty popełnienia różnych naruszeń na szkodę Wspólnoty Europejskiej związanych z otrzymaniem, uznanym przez oskarżenie za nienależne, wspólnotowej pomocy finansowej w zakresie premii specjalnych za samce bydła i premii rekompensacyjnych w latach 2000–2004.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

Rozporządzenie (EWG) nr 3508/92

- 3 W art. 1 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 3508/92 z dnia 27 listopada 1992 r. ustanawiającego zintegrowany system zarządzania i kontroli pewnych systemów pomocy Wspólnoty (Dz.U. L 355, s. 1) zostało przewidziane, że każde państwo członkowskie ustanowi zintegrowany system zarządzania i kontroli (zwany dalej „ZSZiK”) mający zastosowanie do różnych systemów pomocy w sektorach produkcji roślinnej i inwentarza żywego.
- 4 Zgodnie z art. 2 wspomnianego rozporządzenia w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 1593/2000 z dnia 17 lipca 2000 r. (Dz.U. L 182, s. 4) ZSZiK zawiera skomputeryzowaną bazę danych, system identyfikacyjny dla działek rolnych, system identyfikacji i rejestracji zwierząt, wnioski o przyznanie pomocy i zintegrowany system kontroli.
- 5 Artykuł 6 rozporządzenia nr 3508/92 zmienionego rozporządzeniem nr 1593/2000 brzmi następująco:

„1. W celu zakwalifikowania się do jednego lub więcej systemów Wspólnoty [wspólnotowych] objętych niniejszym rozporządzeniem, każdy rolnik składa co roku wniosek o przyznanie pomocy obszarowej, wskazujący:

- działki rolne, w tym obszary [przeznaczone] pod uprawę roślin paszowych oraz działki rolne objęte wyłączeniem spod uprawy i inne odłogowane,
- w danym przypadku [tam, gdzie ma to zastosowanie], wszelkie inne niezbędne informacje określone bądź w rozporządzeniach dotyczących systemów Wspólnoty [wspólnotowych], bądź przez zainteresowane państwa członkowskie.

[...]

6. Dla każdej z zadeklarowanych działek rolnych rolnik wskazuje obszar i jego położenie, która to informacja musi umożliwić zidentyfikowanie działki w systemie identyfikacji działek rolnych.

[...]”

Rozporządzenie (EWG) nr 3887/92

- 6 W motywach 7 i 9 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 3887/92 z dnia 23 grudnia 1992 r. regulującego szczegółowe zasady stosowania zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli niektórych wspólnotowych systemów pomocy (Dz.U. L 391, s. 36) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Komisji (WE) z dnia 29 lipca 1998 r.

(Dz.U. L. 212, s. 23) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 3887/92”) zostało stwierdzone, że:

„[...] przestrzeganie przepisów z zakresu pomocy wspólnotowej musi być kontrolowane w sposób skuteczny [...];

[...]

[...] w świetle zdobytych doświadczeń i przy uwzględnieniu zasady proporcjonalności oraz szczególnych problemów związanych z przypadkami siły wyższej i okolicznościami naturalnymi koniecznym jest przyjęcie środków mających na celu skuteczne zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom oraz ich karanie; [...]”[tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak dalsze fragmenty tego rozporządzenia].

- 7 W art. 2 ust. 1 lit. b) rozporządzenia 3887/92 zostało postanowione, że w przypadku, gdy obszar przeznaczony pod uprawę roślin paszowych jest użytkowany wspólnie, właściwe władze krajowe przyporządkowują go indywidualnym rolnikom proporcjonalnie do ich użytkowania lub prawa do użytkowania danego obszaru.
- 8 Artykuł 4 ust. 1 rozporządzenia nr 3887/92 brzmi następująco:

„Bez uszczerbku dla wymagań określonych w rozporządzeniach sektorowych, wniosek o przyznanie pomocy obszarowej zawiera wszystkie konieczne informacje, a w szczególności:

— określenie tożsamości rolnika,

- szczegółowe dane umożliwiające identyfikację wszystkich działek rolnych w gospodarstwie, określenie ich powierzchni, położenia, użytkowania, oraz tam, gdzie ma to zastosowanie, informację, czy dana działka jest nawadniana, a także wskazanie właściwego systemu pomocy,

- oświadczenie producenta o zapoznaniu się z warunkami dotyczącymi przyznania odpowiedniej pomocy.

»Użytkowanie« oznacza użytkowanie obszarów według typu uprawy lub okrywy roślinnej lub też braku uprawy.

[...].”

Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2988/95

- 9 Zgodnie z art. 4 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312, s. 1):

„Działania skierowane na pozyskanie korzyści w sposób sprzeczny z odpowiednimi celami prawa wspólnotowego mającymi zastosowanie w danym przypadku poprzez sztuczne stworzenie warunków w celu uzyskania tej korzyści prowadzą do nieprzyznania lub wycofania korzyści”.

10 Artykuł 8 tego rozporządzenia brzmi następująco:

„1. Zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi państwa członkowskie podejmują środki niezbędne dla zapewnienia prawidłowości i rzeczywistej realizacji transakcji związanych z interesami finansowymi Wspólnot.

2. Środki kontroli powinny być właściwe ze względu na charakter danego sektora i proporcjonalne do realizowanych celów. [...]

[...]”

Rozporządzenie (WE) nr 1254/1999

11 W motywie 13 rozporządzenia nr 1254/1999 zostało stwierdzone, że „[m]ając na uwadze tendencję intensyfikacji produkcji wołowiny i cielęciny, premie od hodowli zwierząt powinny zostać ograniczone w odniesieniu do możliwości danego gospodarstwa hodowlanego w zakresie zapewnienia pożywienia dla takiego bydła w oparciu o liczbę i gatunki hodowanych zwierząt; aby uniknąć nadmiernej intensyfikacji produkcji, przyznanie premii powinno być uzależnione od przestrzegania przepisów w zakresie maksymalnej liczebności stada w danym gospodarstwie”.

12 Jeżeli chodzi o potrzebę zapewnienia elastycznych ram dodatkowych dopłat przyznawanych przez Wspólnotę, w motywie 15 tego rozporządzenia zostało stwierdzone, że „w szczególności ważne jest, by państwa członkowskie zostały zobowiązane do

korzystania z przyznanych im kompetencji wyłącznie w oparciu o obiektywne kryteria, aby przywiązywały należną wagę do zasady równego traktowania oraz unikały zniekształceń koncepcji rynku i konkurencji”.

- 13 Pojęcie „gospodarstwo” zostało zdefiniowane w art. 3 lit. b) rozporządzenia nr 1254/1999 jako oznaczające „wszystkie jednostki produkcyjne zarządzane przez producenta i znajdujące się na terytorium jednego państwa członkowskiego”.

- 14 Zgodnie z art. 4 ust. 1 tego rozporządzenia producentowi hodującemu bydło płci męskiej [samce bydła] może być przyznana, po złożeniu stosownego wniosku, premia specjalna.

- 15 Artykuł 12 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „[Współczynnik] [l]iczebność[ci] stada”, brzmi następująco:

„1. Łączna liczba zwierząt uprawnionych do premii specjalnej i premii od krów mamek jest ograniczona poprzez stosowanie przepisów w zakresie [współczynnika] liczebności stada w gospodarstwie liczącym dwie sztuki duże [jednostki żywego inwentarza] (LU) na hektar i w danym roku kalendarzowym. [Współczynnik] liczebność[ci] stada, o któr[ym] mowa powyżej, jest wyrażon[y] w LU na jednostkę powierzchni paszowej przeznaczonej [obszaru przeznaczonego pod uprawę roślin paszowych] dla hodowanych zwierząt. Jednakże producent może zostać zwolniony z obowiązku przestrzegania zasady, jeżeli liczba zwierząt w jego gospodarstwie brana pod uwagę do celów obliczenia [współczynnika] liczebności stada nie przekracza 15 LU.

2. Do celów obliczania [współczynnika] liczebności stada w gospodarstwie należy uwzględnić:

- a) samce, krowy mamki i jałówki, owce lub kozy, w odniesieniu do których został złożony wniosek o przyznanie premii, jak również krowy mleczne potrzebne do produkcji łącznej ilości mleka wyznaczonej dla tego producenta. Liczba zwierząt jest przeliczana na LU za pomocą tabeli przeliczeniowej znajdującej się w załączniku III;
- b) obszar przeznaczony na pasze dla zwierząt [pod uprawę roślin paszowych], rozumiany jako ta część gospodarstwa, która jest przeznaczona [dostępna] przez cały rok kalendarzowy na hodowlę bydła, owiec lub kóz. Obszar taki nie obejmuje:
 - budynków, lasu, stawów, ścieżek,
 - obszaru wykorzystywanego do innych upraw objętych wspólnotowym programem pomocy lub przeznaczonego na uprawy wieloletnie lub uprawy ogrodowe, z wyjątkiem pastwisk stałych, objętego płatnościami obszarowymi przyznawanymi zgodnie z art. 17 niniejszego rozporządzenia i art. 19 rozporządzenia [Rady (WE) nr 1255/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 160, s. 48)],
 - obszaru uprawnionego do objęcia systemem pomocy dla producentów niektórych upraw rolniczych wykorzystywanego w programie pomocy na pasze suche lub zgodnie z krajowym lub wspólnotowym programem rezerw.

Obszar przeznaczony na pasze dla zwierząt [pod uprawę roślin paszowych] obejmuje obszary we współużytkowaniu i obszary, na których stosowane są uprawy mieszane.

3. Komisja przyjmuje szczegółowe zasady stosowania przepisów niniejszego artykułu zgodnie z procedurą określoną w art. 43. Zasady te w szczególności dotyczą przepisów:

- odnoszących się do obszarów we współużytkowaniu oraz obszarów, na których stosowane są uprawy mieszane,
- umożliwiających zapobieganie niewłaściwemu stosowaniu zasad określania liczebności stada”.

¹⁶ Artykuł 12 ust. 1 rozporządzenia nr 1254/1999 został zmieniony rozporządzeniem Rady nr 1512/2001 z dnia 23 lipca 2001 r. (Dz.U. L. 201, s. 1) poprzez dodanie po zdaniu pierwszym tego przepisu następującego zdania:

„Obsada zwierząt [współczynnik liczebności] wynosi 1,9 jednostki żywego inwentarza [LU] od dnia 1 stycznia 2002 r. oraz 1,8 jednostki żywego inwentarza [LU] od dnia 1 stycznia 2003 r”..

¹⁷ Artykuł 13 rozporządzenia nr 1254/1999 zatytułowany jest „Premie rekompensacyjne”, a art. 13 ust. 1 brzmi:

„Producenci otrzymujący premię specjalną lub premię od krów mamek mogą ubiegać się o premie rekompensacyjne”.

- 18 Zgodnie z art. 45 rozporządzenia nr 1254/1999 do produktów wymienionych w art. 1 tego rozporządzenia mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 1258/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz.U. L. 160, s. 103) i przyjęte do niego przepisy wykonawcze.

Rozporządzenie (WE) nr 1258/1999

- 19 Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 1258/1999 Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (zwany dalej „EFOGR”) obejmuje sekcję gwarancji, która finansuje w szczególności interwencje mające na celu ustabilizowanie rynków rolnych.

- 20 Artykuł 8 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Państwa członkowskie, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi prawa krajowego, podejmują środki niezbędne do:

a) upewnienia się, że transakcje finansowane przez EFOGR są rzeczywiście przeprowadzane i dokonywane w poprawny sposób;

b) zapobiegania nieprawidłowościom i postępowania z nimi;

c) odzyskiwania kwot straconych wskutek nieprawidłowości lub zaniedbań.

Państwa członkowskie powiadomią Komisję o środkach podjętych w tym celu, w szczególności o stanie procedur administracyjnych i sądowych”.

Rozporządzenie nr 1259/1999

- ²¹ Zgodnie z art. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1259/1999 z dnia 17 maja 1999 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej (Dz.U. L 160, s. 113) rozporządzenie to stosuje się do płatności przyznawanych bezpośrednio rolnikom na podstawie systemów wsparcia w zakresie wspólnej polityki rolnej (zwanej dalej „WPR”), które są finansowane w całości lub częściowo przez sekcję gwarancji EFOGR, z wyjątkiem tych przewidzianych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniającym i uchylającym niektóre rozporządzenia (Dz.U. L 160, s. 80).
- ²² Stosownie do postanowień art. 7 rozporządzenia nr 1259/1999 niezależnie od jakichkolwiek szczególnych przepisów w indywidualnych systemach wsparcia nie zostaną przyznane żadne płatności beneficjentom, w wypadku których stwierdzono, że sztucznie stworzyli warunki wymagane do otrzymania takich płatności, w celu osiągnięcia korzyści niezgodnych z celami systemów wsparcia.

Rozporządzenie WE nr 2419/2001

- 23 Artykuł 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 2419/2001 z dnia 11 grudnia 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli niektórych wspólnotowych systemów pomocy ustanowion[ego] rozporządzeniem Rady (EWG) nr 3508/92 (Dz.U. L 327, s. 11 i sprostowanie Dz.U. 2002, L 7, s. 48) jest zatytułowany „Identyfikacja i minimalny rozmiar działek rolnych”, a jego art. 4 ust. 1 stanowi:

„System identyfikacyjny określony w art. 4 rozporządzenia (EWG) nr 3508/92, działa na poziomie działki rolnej. Państwa członkowskie mogą przewidzieć wykorzystanie w tym celu zamiast działki rolnej, innej jednostki, takiej jak działka katastralna lub blok produkcyjny. Państwa członkowskie zapewniają, w takich przypadkach, rzetelną identyfikację działek w szczególności wymagając składania wniosków o pomoc [obszarową] zawierających szczegółowe dane lub aby towarzyszyły im dokumenty określone przez właściwe władze umożliwiające zlokalizowanie i dokonanie pomiaru każdej działki rolnej”.

- 24 Artykuł 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2419/2001 stanowi:

„Dla celów niniejszego rozporządzenia:

[...]

- b) w przypadku gdy obszar uprawy paszowej [przeznaczony pod uprawę roślin paszowych] jest użytkowany wspólnie, właściwe władze krajowe przyporządkowują go indywidualnym rolnikom proporcjonalnie do ich użytkowania lub prawa do użytkowania danego obszaru;

- c) każdy obszar uprawy paszowej [przeznaczony pod uprawę roślin paszowych] musi być dostępny dla hodowanych zwierząt przez okres minimum siedmiu miesięcy, począwszy od daty, określanej przez państwo członkowskie, między 1 stycznia a 31 marca”.

²⁵ Artykuł 10 rozporządzenia nr 2419/2001, zatytułowany „Wymogi odnoszące się do wniosków o pomoc w odniesieniu do inwentarza żywego”, brzmi następująco:

„Wniosek o pomoc w odniesieniu do inwentarza żywego zawiera wszystkie konieczne informacje w celu ustalenia uprawnień do pomocy, w szczególności:

- a) tożsamość rolnika;
- b) odniesienie do wniosku o pomoc obszarową, jeśli już został złożony;
- c) liczbę zwierząt każdego rodzaju, w odniesieniu do których zostały złożone wnioski o jakąkolwiek pomoc oraz dla bydła kod identyfikacyjny zwierząt;
- d) tam, gdzie ma to zastosowanie, zobowiązanie zaciągnięte przez rolnika do utrzymywania zwierząt określon[ych] [w] lit. c), w jego gospodarstwie w okresie utrzymywania oraz informacje na temat miejsca lub miejsc gdzie zwierzęta będązymane w danym okresie lub okresach;
- e) tam, gdzie ma to zastosowanie – indywidualny limit lub indywidualny pułap dla danych zwierząt;

[...]

g) deklaracj[ę] rolnika, że jest świadomy wymogów danej pomocy.

Jeżeli zwierzę jest przenoszone do innego miejsca podczas okresu przetrzymania, rolnik informuje pisemnie, z wyprzedzeniem właściwe władze.

2. Państwa członkowskie zapewniają każdemu opiekunowi zwierząt prawo do uzyskania od właściwych władz w rozsądnych odstępach czasowych i bez zbędnej zwłoki, informacji o danych odnoszących się do niego oraz jego zwierząt, przechowywanych w skomputeryzowanej bazie danych. W chwili składania wniosku o pomoc rolnik poświadcza, że informacje te są poprawne i kompletne lub poprawia wszystkie błędy i uzupełnienia ewentualne braki.

[...]”

²⁶ Zgodnie z art. 15 rozporządzenia nr 2419/2001 kontrole administracyjne oraz kontrole na miejscu są przeprowadzane w sposób zapewniający skuteczną weryfikację zgodności z warunkami, zgodnie z którymi przyznawana jest pomoc.

²⁷ Artykuł 22 tego rozporządzenia, zatytułowany „Wyznaczanie obszaru”, stanowi:

„1. Obszar działek rolnych jest ustalany przy pomocy wszelkich odpowiednich środków określanych przez właściwe władze, które zapewniają pomiar z dokładnością co najmniej równoważną do tej wymaganej w przypadku oficjalnych pomiarów dokonywanych na podstawie przepisów krajowych. [...]

2. Całkowity obszar działki rolnej może być brany pod uwagę pod warunkiem że jest ona w pełni użytkowana zgodnie ze zwyczajowymi normami w danym państwie członkowskim lub regionie. W innych przypadkach uwzględniany jest rzeczywiście użytkowany obszar.

[...]

3. Kwalifikacja działek rolnych jest weryfikowana przy pomocy wszelkich właściwych środków. W tym celu, w miarę potrzeby, może być wymagany dodatkowy dowód”.

²⁸ Artykuł 53 ust. 1 rozporządzenia nr 2419/2001 uchylił rozporządzenie (EWG) nr 3887/92, z zastrzeżeniem, że nadal jest ono stosowane w odniesieniu do wniosków o pomoc odnoszących się do lat gospodarczych lub okresów premiowych, które rozpoczęły się przed dniem 1 stycznia 2002 r.

²⁹ Zgodnie z art. 54 ust. 2 rozporządzenia nr 2419/2001 rozporządzenie to stosuje się do wniosków o przyznanie pomocy odnoszących się do lat gospodarczych lub okresów premiowych rozpoczynających się od dnia 1 stycznia 2002 r.

Rozporządzenie (WE) nr 1782/2003

- 30 Artykuł 153 ust.1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz.U. L 270 s. 1 i sprostowanie Dz.U. 2004, L. 94, s. 70) uchylił rozporządzenie nr 3508/92, z zastrzeżeniem, że będzie ono nadal obowiązywało w stosunku do wniosków o płatności bezpośrednie dotyczących lat kalendarzowych poprzedzających rok 2005.
- 31 Rozporządzenie nr 1782/2003 uchyliło również, z dniem 1 stycznia 2005 r., niektóre przepisy rozporządzenia nr 1254/1999.

Uregulowania krajowe

- 32 Decreto del Presidente della Repubblica n. 503 z dnia 1 grudnia 1999 r. Regolamento recante norme per l'istituzione della Carta dell'agricoltore e del pescatore e dell'anagrafe delle aziende agricole (dekret prezydenta Republiki w sprawie wprowadzenia karty rolnika i rybaka oraz rejestru gospodarstw rolnych, zwany dalej „dekretem nr 503/1999”) (GURI nr 305 z dnia 30 grudnia 1999r.) określa informacje zawarte w rejestrze gospodarstw rolnych i w dokumentacji gospodarstwa lub producenta.

- 33 Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. f) tego dekretu informacje zawarte we wspomnianym rejestrze powinny w szczególności obejmować, dla każdego gospodarstwa, powierzchnię gospodarstwa, tytuł prawny jego zajmowania oraz dane ewidencyjne, o ile takie istnieją, budynków, z uwzględnieniem danych aerofotogrametrycznych, kartograficznych i teledetekcyjnych znajdujących się w posiadaniu władz administracyjnych.
- 34 Zgodnie z postanowieniem odsyłającym, właściwe przepisy krajowe, to znaczy dekret nr 503/1999 oraz dekrety Ministero delle Politiche agricole e forestali (włoskiego ministerstwa do spraw polityki rolnej i leśnej) z dnia 4 kwietnia 2000^or., 10 sierpnia 2001^or. oraz 17 kwietnia 2003^or., w odniesieniu do wymogów w zakresie dokumentacji producenta przewidują, że jeżeli podstawą użytkowania obszarów gospodarstwa nie jest tytuł własności, wnioskodawca powinien dołączyć do wniosku o przyznanie pomocy dowody dotyczące takiego użytkowania.
- 35 Agenzia Veneta per i Pagamenti in Agricoltura – AVEPA (rolnicza agencja płatnicza dla rejonu Veneto, zwana dalej „AVEPA”) informuje o wprowadzaniu w życie dekretu nr 503/1999 w drodze okólników wydawanych przez Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (agencję pomocy w sektorze rolnym), wśród nich okólnik nr 35 z dnia 24 kwietnia 2001 r., który przewiduje, co następuje:

„B. Szczególne wymagania dotyczące wniosków [odnoszących się do WPR, zwanych dalej »wnioskami WPR«] w sprawie terenów uprawnych:

W celu usprawnienia składania wniosków WPR w sprawie upraw wzywa się osoby zainteresowane do przedstawienia kopii aktualnych poświadczeń kadastralnych dotyczących wszystkich terenów wskazanych we wniosku.

Jeżeli producentem składającym wniosek jest podmiot inny niż właściciel wskazany w poświadczeniach kadastralnych wspomnianych w ustępie pierwszym, powinien on wykazać istnienie tytułu prawnego, na podstawie którego użytkuje on grunty (na przykład w przypadku dzierżawy, użyczenia, użytkowania, emfiteuzy itp.) objętych wnioskiem, przedstawiając poświadczoną kopię tytułu prawnego zarejestrowanego w należyty sposób, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

[...] W przypadku, gdy producent składający wniosek nie jest w stanie przedstawić dokumentacji dotyczącej wspomnianej podstawy prawnej użytkowania, lub w przypadku umowy ustnej, jest on zobowiązany osobiście poświadczyc istnienie stosunku umownego uzasadniającego wspomniany wniosek i zobowiązać się do wypełniania obowiązków wynikających z ustawy nr 448 z dnia 23 grudnia 1998 r.; takie osobiste poświadczenie musi potwierdzać, że producent jest uprawnionym użytkownikiem gruntów i zawierać dane osobowe właściciela, datę rozpoczęcia oraz zakończenia umowy, ze wskazaniem, na własną odpowiedzialność, podstawy prawnej użytkowania oraz przyczyn, dla których konieczne jest odwołanie się do osobistego poświadczenia”.

Okoliczności powstania sporu i pytanie prejudycjalne

- ³⁶ W następstwie śledztw wszczętych w 2004 r. na wniosek Procura della Repubblica di Treviso (prokuratury w Treviso) E. Pontini i in. zostali postawieni przed Tribunale di Treviso (sądem w Treviso) na mocy stosownych przepisów włoskiego kodeksu karnego, pod zarzutem udziału w związku przestępczym oraz kwalifikowanego oszustwa ciągłego na szkodę Wspólnoty Europejskiej. Oskarżenie zarzuca im nienależne pobranie w latach 2000–2004 wspólnotowej pomocy finansowej obejmującej premie za samce bydła oraz premie rekompensacyjne przewidziane, odpowiednio, w art. 4 ust. 1 i w art. 13 rozporządzenia nr 1254/1999.

- 37 Z postanowienia odsyłającego wynika, iż oskarżenie uważa, że oskarżeni skorzystali z podstępu lub nieuczciwych działań, aby wprowadzić w błąd właściwe władze krajowe w celu otrzymania nienależnej korzyści dla siebie lub innej osoby. Akty oskarżenia są oparte na tezie, zgodnie z którą premie za samce bydła oraz premie rekompensacyjne zostały otrzymane nieuczciwie dzięki przedstawieniu, w załączeniu do wniosków, umów użyczenia dotyczących obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych przypisywanych do gospodarstw wnioskodawców, które to umowy zostały sporządzone bez wiedzy właścicieli gruntów będących ich przedmiotem.
- 38 Zdaniem sądu krajowego, właściwe przepisy krajowe stanowią, że wnioskodawca powinien załączyć do wniosku dokumenty wykazujące tytuł prawny uzasadniający korzystanie z obszarów stanowiących o możliwościach jego gospodarstwa rolnego w zakresie zapewnienia paszy. W przypadku, gdy wnioskodawca nie jest właścicielem gruntów, których dotyczy jego wniosek, musi załączyć do tego wniosku dokumenty uzasadniające ich użytkowanie. Według tego sądu właściwe przepisy krajowe powinny być interpretowane w ten sposób, iż wnioskodawca ma obowiązek przedstawić ważny tytuł uzasadniający użytkowanie wspomnianych gruntów i nie wystarczy, wbrew twierdzeniom oskarżonych, że rzeczywiście korzysta z obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych, bez względu na podstawy, w oparciu o które posiada je lub użytkuje.
- 39 W postępowaniu przed sądem krajowym oskarżeni podnieśli, że w niektórych państwach członkowskich przyznanie wspólnotowej pomocy finansowej takiej jak będąca przedmiotem tego postępowania jest uzależnione wyłącznie od wymogu dostępności i rzeczywistego użytkowania odpowiednich obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych, niezależnie od tytułu prawnego potwierdzającego prawo do korzystania z danych gruntów.
- 40 Sąd krajowy chce się dowiedzieć, czy w odniesieniu do warunków przyznania wspólnotowej pomocy finansowej takich, jak będące przedmiotem sporu przed tym sądem, w rozporządzeniu nr 1254/1999 zostały przewidziane ściśle wymogi, od których państwa członkowskie nie mogą odejść, czy też określa ono ogólne ramy stanowiące punkt odniesienia, pozostawiając właściwym władzom krajowym zadanie ich wdrożenia i ustanowienia szczegółowych reguł.

- 41 Ponieważ Tribunale di Treviso uznał, że wykładnia rozporządzenia nr 1254/1999, w szczególności w zakresie pojęcia „dostępnego obszaru przeznaczanego pod uprawę roślin paszowych” występującego w art. 12 tego rozporządzenia, ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu, postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„[J]akie są przesłanki przyznania premii za samce bydła i premii rekompensacyjnych[? W] szczególności, czy wystarczający jest wymóg korzystania z obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych, niezależnie od ważnego tytułu prawnego, który potwierdza takie prawo [?]”.

- 42 Uznając, iż powyższe pytanie wymaga pilnej odpowiedzi Trybunału ze względu na fakt, że postępowanie karne przeciwko oskarżonym prowadzone jest od 2004 r. oraz że w tym czasie właściwe władze krajowe zawiesiły przyznawanie na ich rzecz wszelkiej pomocy wspólnotowej, sąd krajowy skierował do Trybunału wniosek o rozpoznanie pytania prejudycjalnego w trybie pilnym, na podstawie art. 104b regulaminu postępowania przed Trybunałem.
- 43 Decyzją z dnia 21 sierpnia 2008 r. trzecia izba odrzuciła ten wniosek, ze względu na fakt, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie dotyczy dziedziny objętej trybem pilnym na mocy art. 23a statutu Trybunału i art. 104b regulaminu postępowania przed Trybunałem oraz ponieważ tak czy inaczej nie ma on pilnego charakteru wymaganego dla zastosowania wspomnianego trybu.
- 44 Tytułem posiłkowym i z tych samych powodów sąd krajowy wniósł do Trybunału o zastosowanie w odniesieniu do odesłania prejudycjalnego trybu przyspieszonego na podstawie art. 104a akapit pierwszy regulaminu postępowania przed Trybunałem.

- 45 Prezes Trybunału oddalił powyższy wniosek postanowieniem z dnia 29 września 2008 r., uznając, że nie zostały spełnione przesłanki określone w przywołanym art. 104a akapit pierwszy.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 46 Poprzez przedłożone pytanie sąd krajowy chce w istocie dowiedzieć się, czy właściwe przepisy wspólnotowe odnoszące się do wniosków o przyznanie pomocy w odniesieniu do inwentarza żywego, a w szczególności rozporządzenie Rady (WE) nr 1254/1999 wymagają, aby do wniosku o premię specjalną za samce bydła lub o premię rekompensacyjną załączony był ważny tytuł prawny potwierdzający prawo wnioskodawcy do użytkowania obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych będących przedmiotem wniosku.
- 47 Tytułem wstępu należy stwierdzić, że okoliczności poprzedzające postępowanie przed sądem krajowym są przedmiotem ostrych sporów, czego dowodzi dyskusja podczas rozprawy przed Trybunałem. Spory te dotyczą w szczególności kwestii ustalenia, czy umowy dzierżawy zostały sfałszowane i przedstawione przez oskarżonych lub przez niektórych spośród nich w celu skorzystania z premii wspólnotowych oraz, czy przeważająca część gruntów objętych wnioskami może być uznana za dostępny obszar przeznaczony pod uprawę roślin paszowych w rozumieniu rozporządzenia nr 1254/1999.
- 48 Tymczasem zgodnie z art. 234 WE, którego podstawą jest wyraźne oddzielenie kompetencji sądów krajowych i Trybunału, ten ostatni jest uprawniony wyłącznie do orzekania o wykładni lub ważności aktów prawa wspólnotowego w oparciu o fakty przedstawione mu przez sąd krajowy (zob. podobnie wyrok z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie C-321/07 Schwarz, Zb.Orz. s. I-1113, pkt 49).

- 49 Do sądu krajowego należy zatem ustalenie okoliczności stanowiących podstawę sporu i wyciągnięcie konsekwencji z tych ustaleń w celu wydania rozstrzygnięcia, o które się do niej zwrócono (zob. m.in. wyrok z dnia 16 września 1999 r. w sprawie C-435/97 *WWF i in.*, Rec. s. I-5613, pkt 32).
- 50 Oskarżeni podważają również właściwość przywołanych w pkt 34 niniejszego wyroku dekretów przedstawionych przez sąd krajowy jako mające zastosowanie przepisy krajowe, a także okólników przywołanych przez AVEPA, o których mowa w pkt 35 tego wyroku, jako nie mających zastosowania w czasie wystąpienia zdarzeń lub jako posiadających znaczenie wyłącznie administracyjne, nie zaś prawne.
- 51 Jednak w ramach odwołania prejudycjalnego do sądu krajowego należy wyjaśnienie okoliczności faktycznych i prawnych sporu toczącego się przed tym sądem (zobacz postanowienie z dnia 28 czerwca 2000 r. w sprawie C-116/00 *Laguillaumie*, Rec. s. I-4979, pkt 23). Nie leży w kompetencji Trybunału ustalanie przepisów prawa krajowego właściwych w danym sporze, wypowiedzanie się w przedmiocie wykładni tych przepisów, ani orzekanie o poprawności wykładni dokonanej przez sąd krajowy (zob. podobnie wyrok z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawach połączonych od C-387/07 do C-380/07 *Angelidaki i in.*, Zb.Orz. s. I-3071, pkt 48).
- 52 Spór przed sądem krajowym dotyczy w szczególności interpretacji przepisów wspólnotowych odnoszących się do wniosków o przyznanie pomocy w odniesieniu do inwentarza żywego, określonych w tych przepisach przesłanek przyznawania premii specjalnych za samce bydła i premii rekompensacyjnych przewidzianych w art. 4 i 13 rozporządzenia nr 1254/1999 oraz sposobu, w jaki właściwe władze krajowe stosują przepisy wspólnotowe.

- 53 Oskarżeni podnoszą, iż interpretowanie właściwych przepisów wspólnotowych w taki sposób, że hodowla może być prowadzona wyłącznie na obszarach przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych należących do producenta lub w odniesieniu do których producent może przedstawić konkretny tytuł prawny będący podstawą ich użytkowania, jest sprzeczne z duchem tych przepisów, które odnoszą się do obszarów użytkowanych przez producenta lub przez niego wykorzystywanych, niezależnie od wszelkich kwestii związanych z tytułem prawnym, na podstawie którego dochodzi do tego użytkowania lub wykorzystywania. Zdaniem oskarżonych, zamiar prawodawcy wspólnotowego polegający na uzależnieniu płatności od zwykłego użytkowania lub dostępności obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych wynika w szczególności z art. 3, 12 i 17 rozporządzenia nr 1254/1999, z art. 1 ust. 4 rozporządzenia nr 3508/92 i z art. 5, 6 i 22 rozporządzenia nr 2419/2001.
- 54 Zdaniem oskarżonych przepisy wspólnotowe dotyczące przyznawania premii specjalnych za samce bydła i premii rekompensacyjnych nie zawierają żadnej wzmianki o tytule prawnym zajmowania obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych. Liczy się jedynie rzeczywiste użytkowanie terenów przeznaczonych na pastwiska. Rozporządzenie nr 1254/1999 przewiduje szereg ścisłych wymagań mających zapewnić, że hodowca hoduje w swoim gospodarstwie liczbę sztuk bydła wystarczającą, aby móc skorzystać z premii. Kluczowym elementem jest istnienie zgłoszonego pogłowia bydła.
- 55 Natomiast AVEPA, a także rządy włoski i grecki uznają, iż przepisy krajowe zobowiązujące wnioskodawcę do przedstawienia ważnego tytułu prawnego dowodzącego, że dysponuje on powierzchnią, której dotyczy jego wnioski o premię specjalną za samce bydła i premię rekompensacyjną, nie są w tym zakresie sprzeczne z przepisami wspólnotowymi. Na państwach członkowskich spoczywa, w ramach ZSZiK, obowiązek ustanowienia środków nadzoru i sposobów kontroli, tak aby skutecznie zapewnić przestrzeganie przepisów z zakresu pomocy wspólnotowej, oraz przyjęcia przepisów mających na celu zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom, a także skuteczne ich karanie.

- 56 AVEPA i rząd włoski podnoszą w szczególności, że wymóg przedstawienia ważnego tytułu prawnego umożliwi kontrolę zgodności danych przedstawionych we wnioskach o przyznanie pomocy, pomaga uniknąć podwójnego uwzględnienia możliwości danego obszaru w zakresie zapewnienia paszy i zapobiega nieuczciwemu korzystaniu przez hodowców z terenów innych podmiotów w oczywistym celu obejścia przepisów dotyczących pomocy.
- 57 Jak słusznie wskazuje Komisja, należy zbadać, czy przepisy wspólnotowe, w szczególności rozporządzenie nr 1254/1999, ustanawiają jako przesłankę przyznania premii specjalnych za samce bydła i premii rekompensacyjnych obowiązek dotyczący przedstawienia ważnego tytułu prawnego do użytkowania obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych objętych wnioskiem o przyznanie pomocy, a w przypadku otrzymania odpowiedzi przeczącej? zbadać, czy przepisy wspólnotowe sprzeciwiają się wprowadzeniu takiego obowiązku przez państwa członkowskie w przepisach krajowych.
- 58 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przy dokonywaniu wykładni przepisów prawa wspólnotowego należy brać pod uwagę nie tylko ich brzmienie, lecz także kontekst oraz cele uregulowania, którego stanowią one część (wyroki: z dnia 1 marca 2007 r. w sprawie C-34/05 Schouten, Zb.Orz. s. I-1687, pkt 25; z dnia 24 maja 2007 r. w sprawie C-45/05 Maatschap Schonewille-Prins, Zb.Orz. s. I-3997, pkt 30).
- 59 Przede wszystkim, jeżeli chodzi o rozpatrywane przepisy wspólnotowe, art. 3 lit. b) rozporządzenia nr 1254/1999 definiuje gospodarstwo jako wszystkie jednostki produkcyjne zarządzane przez producenta i znajdujące się na terytorium jednego państwa członkowskiego.

- 60 Artykuł 12 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi, że łączna liczba zwierząt uprawnionych do premii specjalnej przewidzianej w art. 4 ust. 1 tego rozporządzenia jest ograniczona poprzez stosowanie współczynnika liczebności stada w gospodarstwie, który w latach rozpatrywanych w postępowaniu przed sądem krajowym wahał się pomiędzy 2 i 1,8 LU na hektar i w danym roku kalendarzowym.
- 61 Jak wynika z art. 12 ust. 2 lit. a) i b) wspomnianego rozporządzenia, współczynnik liczebności odpowiada ułamkowi, którego licznik stanowi liczba zwierząt, dla których zostały złożone wnioski o premie, a mianownikiem jest powierzchnia obszaru przeznaczanego pod uprawę roślin paszowych w gospodarstwie przeznaczanego przez cały rok kalendarzowy na hodowlę bydła, owiec lub kóz. W konsekwencji, im większy jest obszar przeznaczony pod uprawę roślin paszowych na potrzeby hodowli bydła, tym większa jest liczba zwierząt, za które można ubiegać się o premię specjalną.
- 62 Ani definicja gospodarstwa zawarta w art. 3 lit. b) rozporządzenia nr 1254/1999, ani odniesienie do „części gospodarstwa, która jest dostępna” zawarte w art. 12 ust. 2 lit. b) tego rozporządzenia nie pozwalają wyciągnąć wniosku, że na mocy tego rozporządzenia, aby móc skorzystać z żądanych premii, przy składaniu wniosku o przyznanie pomocy producent musi przedstawić ważny dokument, który albo potwierdza, iż on sam jest właścicielem obszaru uwzględnionego we wniosku, albo wykazuje jego prawo do użytkowania tego obszaru na podstawie innego tytułu prawnego.
- 63 Jak wskazuje Komisja, te przepisy nie wykluczają, że samo rzeczywiste użytkowanie obszaru przeznaczanego pod uprawę roślin paszowych przez cały rozpatrywany rok kalendarzowy może oznaczać dostępność tego obszaru w rozumieniu rozporządzenia nr 1254/1999.

- 64 Zarówno z art. 12 ust. 2 ostatni akapit rozporządzenia nr 1254/1999, jak i z art. 2 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 3887/92 wynika, że obszary przeznaczone pod uprawę roślin paszowych stanowiące przedmiot wniosku o przyznanie pomocy mogą być użytkowane wspólnie. Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 2419/2001, które stosuje się do wniosków o przyznanie pomocy odnoszących się do lat gospodarczych lub okresów premiowych rozpoczynających się od dnia 1 stycznia 2002 r., w przypadku gdy obszar przeznaczony pod uprawę roślin paszowych jest użytkowany wspólnie, właściwe władze krajowe mogą przyporządkować go indywidualnym rolnikom proporcjonalnie do ich użytkowania lub prawa do użytkowania danego obszaru.
- 65 Jeżeli chodzi o art. 22 rozporządzenia nr 2419/2001, zatytułowany „Wyznaczanie obszaru”, stanowi on, że obszar działek rolnych jest ustalany przy pomocy wszelkich odpowiednich środków, i że jeżeli całkowity obszar działki rolnej nie jest brany pod uwagę, ponieważ nie była ona użytkowana w całości, uwzględniany jest rzeczywiście użytkowany obszar.
- 66 Z wyżej wymienionych przepisów wynika, że przyznanie odnośnych premii zależy, po pierwsze, od rzeczywiście użytkowanych obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych, a po drugie, od liczby zwierząt hodowanych na tych obszarach w ciągu rozpatrywanego roku kalendarzowego, a nie od przedstawienia ważnego tytułu prawnego stanowiącego podstawę użytkowania tych obszarów.
- 67 Następnie, jeżeli chodzi o cele realizowane przez rozporządzenie nr 1254/1999, z 4 i 13 motywu tego rozporządzenia wynika, że jednym z jego założeń jest spowolnienie intensyfikacji produkcji wołowiny i cielęciny, ponieważ producenci hodują bydło, którego pogłowie nieustannie rośnie przy niezmiennym powierzchni gospodarstw i ograniczonych zasobach paszowych (ww. wyrok w sprawie Schouten, pkt 28).

- 68 Współczynnik liczebności określony w art. 12 wspomnianego rozporządzenia ma więc na celu przyznawanie premii wyłącznie za zwierzęta hodowane w gospodarstwie, którego powierzchnia jest wystarczająca, by zapewnić im paszę. Jak słusznie wskazuje Komisja, ustalanie współczynnika liczebności w oparciu o powierzchnię dostępnego obszaru przeznaczanego pod uprawę roślin paszowych uwzględnia rzeczywiste możliwości gospodarstwa w zakresie zapewnienia paszy i kontrole rzeczywistego wykorzystania tych możliwości, nie zaś możliwości tego obszaru w zakresie zapewnienia paszy dostępne z formalnego i prawnego punktu widzenia, ale w rzeczywistości niewykorzystywane.
- 69 Jak wskazują oskarżeni, dla osiągnięcia tego celu rozporządzenia nr 1254/1999 nie jest konieczne wymaganie uprzedniego przedstawienia ważnego tytułu prawnego stanowiącego podstawę użytkowania obszarów uwzględnionych we wniosku o przyznanie pomocy jako warunku przyznania premii, których dotyczy wnioski. Wystarczające w tym względzie jest przedstawienie dowodu rzeczywistego użytkowania tych obszarów.
- 70 Z powyższych rozważań wynika, że art. 12 rozporządzenia nr 1254/1999 nie uzależnia dopuszczalności wniosku o premie specjalne za samce bydła i premie rekompensacyjne od przedstawienia ważnego tytułu prawnego potwierdzającego prawo wnioskodawcy do użytkowania obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych będących przedmiotem wniosku. Stosowne przepisy rozporządzenia nr 1254/1999, kontekst, w jaki są wpisane oraz cele zakładane w szczególności przez to rozporządzenie wskazują, że przesłankę dopuszczalności przyznania wnioskowanej pomocy stanowi rzeczywiste użytkowanie obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych.
- 71 Niemniej jednak, nawet jeżeli taka przesłanka nie jest określona w przepisach wspólnotowych, należy zbadać, jak wskazano w pkt 57 niniejszego wyroku, czy przepisy te sprzeciwiają się wprowadzeniu przez państwa członkowskie w ich przepisach krajowych obowiązku przedstawienia ważnego tytułu prawnego potwierdzającego prawo wnioskodawcy do użytkowania obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych będących przedmiotem wniosku.

- 72 W tym względzie należy zbadać charakter i cele ZSZiK, ustanowionego na mocy przepisów wspólnotowych dotyczących wspólnotowych systemów pomocy i ustalić, jaki zakres swobodnego uznania został przyznany państwom członkowskim w odniesieniu do kontroli przestrzegania warunków określonych dla przyznawania pomocy w ramach ZSZiK.
- 73 Zgodnie z art. 1 i 2 rozporządzenia nr 3508/92, każde państwo członkowskie ma obowiązek stworzenia ZSZiK, obejmującego skomputeryzowaną bazę danych, system identyfikacyjny dla działek rolnych, system do identyfikacji i rejestracji zwierząt, wnioski o przyznanie pomocy i zintegrowany system kontroli.
- 74 ZSZiK ma na celu, zgodnie z motywami 7 i 9 rozporządzenia nr 3887/92, skuteczne kontrolowanie przestrzegania przepisów z zakresu wspólnotowej pomocy i ustanowienie przepisów zmierzających do zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom oraz ich skuteczne karanie (zobacz podobnie, wyroki: z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie C-354/9 National Farmers' Union i in., Rec. s. I-4559, pkt 51; z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie C-63/00, Schilling i Nehring, Rec. s. I-4483, pkt 25; a także z dnia 1 lipca 2004 r. w sprawie C-295/02 Gerken, Zb.Orz. s. I-6369, pkt 41).
- 75 Z przepisów wspólnotowych dotyczących ZSZiK, ochrony interesów finansowych Wspólnoty i finansowania WPR jasno wynika, że zadaniem państw członkowskich jest ustanawianie środków odpowiednich, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie ZSZiK i że są one między innymi zobowiązane do przyjęcia środków koniecznych w celu zapewnienia, że transakcje finansowane przez Wspólnoty, a w szczególności przez EFOGR są rzeczywiście przeprowadzane oraz, że są wykonywane prawidłowo; zadaniem państw członkowskich jest również ustanawianie środków niezbędnych do przeciwdziałania nieprawidłowościom i odpowiedniego ich traktowania.

- 76 Również z analizy przepisów wspólnotowych dotyczących wspólnotowych systemów pomocy i ZSZiK wynika, że państwa członkowskie korzystają z zakresu swobodnego uznania przy wdrażaniu wspomnianych systemów oraz przy dokonywaniu wyboru środków krajowych, które uznają za konieczne dla skutecznego zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom oraz ich karania.
- 77 I tak art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 3508/92 stanowi, że w celu zakwalifikowania się do systemów pomocy, każdy rolnik powinien co roku złożyć wniosek o przyznanie pomocy obszarowej, wskazujący działki rolne, w tym obszary przeznaczone pod uprawę roślin paszowych oraz tam, gdzie ma to zastosowanie, „wszelkie inne niezbędne informacje określone bądź w rozporządzeniach dotyczących [wspomnianych wspólnotowych] systemów [pomocy] [...], bądź przez zainteresowane państwa członkowskie”.
- 78 Podobnie art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 3887/92 stanowi, że wniosek o przyznanie pomocy obszarowej powinien zawierać wszystkie konieczne informacje, a w szczególności szczegółowe dane umożliwiające identyfikację wszystkich działek rolnych w gospodarstwie, określenie ich powierzchni, położenia i użytkowania.
- 79 Zakres swobodnego uznania, z którego korzystają państwa członkowskie w odniesieniu do kontroli wniosków o przyznanie pomocy, wynika również z rozporządzenia nr 2419/2001. Z motywu 48 tego rozporządzenia wynika, że państwa członkowskie powinny podejmować wszelkie dalsze działania niezbędne dla jego sprawnego wykonywania. Zgodnie z art. 4 wspomnianego rozporządzenia państwa członkowskie powinny zapewnić rzetelną identyfikację działek rolnych i wymagać składania wniosków o przyznanie pomocy obszarowej zawierających szczegółowe dane lub z załączonymi dokumentami określonymi przez właściwe władze umożliwiającymi zlokalizowanie i dokonanie pomiaru każdej działki. Zgodnie z art. 22 ust. 3 tego samego rozporządzenia kwalifikacja działek rolnych jest weryfikowana przy pomocy wszelkich właściwych środków i, w tym celu, w miarę potrzeby mogą być wymagane dodatkowe dowody.

- 80 Ponadto art. 7 rozporządzenia nr 1259/1999 stanowi, że żadne płatności z tytułu systemów pomocy, których dotyczy to rozporządzenie, nie zostaną przyznane beneficjentom, w wypadku których stwierdzono, iż w celu osiągnięcia korzyści niezgodnych z celami systemów wsparcia sztucznie stworzyli warunki wymagane do otrzymania takich płatności.
- 81 Co więcej, środki, o których mowa w pkt 75 niniejszego wyroku, a które państwa członkowskie powinny podjąć w celu upewnienia się, że transakcje finansowane przez Wspólnoty są rzeczywiście przeprowadzane oraz że są wykonywane prawidłowo, powinny, jak wynika z art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 oraz z art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1258/1999, zostać przyjęte zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi prawa krajowego.
- 82 Ze wspomnianych powyżej przepisów wspólnotowych dotyczących systemów pomocy i sposobów funkcjonowania ZSZiK jasno wynika, że państwom członkowskim przysługuje zakres swobodnego uznania w odniesieniu do dokumentów i dowodów wymaganych od wnioskodawcy dotyczących obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych uwzględnionych we wniosku o przyznanie pomocy. W ramach tego swobodnego uznania państwa członkowskie mogą szczegółowo określić dowody, jakie należy przedstawić dla uzasadnienia wniosku o przyznanie pomocy, odwołując się w szczególności do zwyczajów panujących w rolnictwie na ich obszarze w odniesieniu do korzystania i użytkowania obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych oraz do tytułów prawnych, jakie są przedstawiane odnośnie do takiego korzystania.
- 83 Należy jednak przypomnieć, że ten zakres swobodnego uznania podlega pewnym ograniczeniom.

- 84 I tak, jak wynika z motywu 15 rozporządzenia nr 1254/1999, państwa członkowskie są zobowiązane do korzystania z przyznaných im kompetencji wyłącznie w oparciu o obiektywne kryteria, aby przywiązywać należną wagę do zasady równego traktowania oraz unikać zakłócenia rynku i konkurencji. Chociaż wymóg przedstawienia ważnego tytułu prawnego stanowi, co do zasady, takie obiektywne kryterium, do sądu krajowego należy zbadać, czy odnosi się on do wszystkich zainteresowanych wnioskodawców znajdujących się w porównywalnej sytuacji.
- 85 Podobnie, z art. 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 2988/95 wynika, że środki kontroli przyjęte przez państwa członkowskie dla zapewnienia prawidłowości i rzeczywistej realizacji transakcji związanych z interesami finansowymi Wspólnot oraz finansowaniem WPR, takich jak transakcje finansowane przez EFOGR, powinny być właściwe ze względu na charakter danego sektora i proporcjonalne do realizowanych celów.
- 86 W konsekwencji, korzystając z zakresu swobodnego uznania w odniesieniu do dowodów wymaganych jako uzasadnienie wniosku o przyznanie pomocy, szczególnie jeżeli chodzi o możliwość zobowiązania wnioskodawcy do przedstawienia ważnego tytułu prawnego potwierdzającego prawo wnioskodawcy do użytkowania obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych będących przedmiotem wniosku, państwa członkowskie powinny uwzględniać cele przepisów wspólnotowych dotyczących pomocy, oraz, w szczególności, przestrzegać ogólnych zasad prawa wspólnotowego, w szczególności zasady proporcjonalności.
- 87 Zgodnie z orzeczeniem Trybunału powyższa zasada, która wymaga, aby środki wprowadzone na mocy przepisu były właściwe dla osiągnięcia zakładanego celu i nie wykraczały poza to, co niezbędne dla jego realizacji, powinna być przestrzegana zarówno przez prawodawcę wspólnotowego, jak i ustawodawców i sądy krajowe, które stosują prawo wspólnotowe (zobacz, podobnie, wyrok z dnia 17 stycznia 2008 r. w sprawach połączonych C-37/06 i C-58/06 *Viamex Agrar Handel*, Zb.Orz. s. I-69, pkt 33). W konsekwencji, ta zasada powinna być przestrzegana przez właściwe władze krajowe przy stosowaniu przepisów rozporządzenia nr 1254/1999 oraz przepisów odnoszących się do ZSZiK.

- 88 Jak wynika z pkt 75 niniejszego wyroku, przepisy wspólnotowe dotyczące ZSZiK, ochrony interesów finansowych Wspólnoty i finansowanie WPR wymagają ustanowienia środków krajowych odpowiednich, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie ZSZiK oraz rzeczywistą realizację i prawidłowe wykonanie systemów pomocy finansowanych przez Wspólnotę. Założenia te są uwzględniane przez przepisy właściwe w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, które, jak wynika z pkt 56 niniejszego wyroku, mają na celu zapobieganie nieuczciwemu korzystaniu przez hodowców z terenów innych podmiotów w celu obejścia przepisów wspólnotowych dotyczących wspomnianych systemów. Wynikający z przepisów włoskich wymóg przedstawienia ważnego tytułu prawnego wydaje się odpowiadać wymogom zasady proporcjonalności.
- 89 Do sądu krajowego należy jednak zbadanie, czy w przypadku sprawy będącej przedmiotem postępowania przed tym sądem zasada ta była przestrzegana.
- 90 W świetle powyższych rozważań na postawione pytanie należy odpowiedzieć, że przepisy wspólnotowe, a w szczególności rozporządzenie nr 1254/1999, nie uzależniają dopuszczalności wniosku o premie specjalne za samce bydła i premie rekompensacyjne od przedstawienia ważnego tytułu prawnego potwierdzającego prawo wnioskodawcy do użytkowania obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych będących przedmiotem wniosku. Niemniej jednak przepisy wspólnotowe nie sprzeciwiają się wprowadzeniu przez państwa członkowskie na mocy przepisów krajowych obowiązku przedstawienia takiego tytułu, pod warunkiem uwzględniania celów przepisów wspólnotowych i przestrzegania ogólnych zasad prawa wspólnotowego, w szczególności zasady proporcjonalności.

W przedmiocie kosztów

- ⁹¹ Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Przepisy wspólnotowe, a w szczególności rozporządzenie Rady (WE) nr 1254/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wołowiny i cielęciny, nie uzależniają dopuszczalności wniosku o premie specjalne za samce bydła i premie rekompensacyjne od przedstawienia ważnego tytułu prawnego potwierdzającego prawo wnioskodawcy do użytkowania obszarów przeznaczonych pod uprawę roślin paszowych będących przedmiotem wniosku. Niemniej jednak przepisy wspólnotowe nie sprzeciwiają się wprowadzeniu przez państwa członkowskie na mocy przepisów krajowych obowiązku przedstawienia takiego tytułu, pod warunkiem uwzględniania celów przepisów wspólnotowych i przestrzegania ogólnych zasad prawa wspólnotowego, w szczególności zasady proporcjonalności.

Podpisy

